

En konsttext presenterad den
10 November 2018 i Stockholm,
Lethe på Khimaira #1 (Leaving
the Sea), Sofiagatan 1 19:30 -
22:00. Under namnet: Gå längst
med Torneälv och samla på bort-
glömda andetag.

XENIA KLEIN
KESKIKANGAS

SAMLA BORTGLÖMDA ANDETAG

KRÖNIKA FRÅN PALOKORVA
ORD TILL TORNEDALEN

Ord hjälper och gråter. De hamrar
med tårar och river upp med skratt;
de bygger spänning i satsen och hug-
ger in meningar i stycken
- som segel och vind.

Att ge hjälp, att hjälpa, är att för-
må, inte försmå, tårarna i gråten.
Att andas. Orden som hjälper är ord
som du hittar gråtandes i vägganten
- ensamma, övergivna.

Så

FÖRORD

Gå längst med Torne älv och samla på
bortglömda andetag.

Annars vill vi dö ensamma;
där vatten aldrig stått still och
där de minsta av älvar också burit
namn.

Torneälven
Tornionväylä
Tornionjoki
Duortnoseatnu
Njuoraeatnu

68°29'08.1"N • 18°9'18.9"Ö
65°48'46.0"N • 24°9'11.0"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

När regnet kom till Palokorva där ingen längre bor, satte jag mig i fönstret till ett övergivet hus. Glaset var krossat av såväl tid som av brist på mänsklig omvårdnad.

Här var blickar över älv och äng;

- Jag konstaterade att det var en mycket vacker plats och tanken slog mig där och då att just här, i det här huset, skulle jag kunna tänka mig att bo.

Ett spöke från förr satt och tröck i den gamla masugnen vars insida av

eldens hetta blivit glas; och jag
påminnde mig själv om att jag inte
har råd med ett sånt här hus - även
om det är ett hus som ingen vill ha.

Alainenjoki

66°30'23.8"N • 24°40'39.7"E
66°33'10.5"N • 24°26'45.4"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Dierddujohka
Tertojåkka
Girjásjohka
Guodekvággejohka

67°48'23.5"N • 18°49'36.4"E
67°36'35.8"N • 19°34'45.7"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Hon jobbade i hemtjänsten
och samlade på åldringars
sista andetag

I blåa glasflaskor;
förvarade hon infångade
andedräkter;
i en portfölj under sängen
Tills bara hon minns dem
- de som levat och de som nu dött

Ett sorganfall:
och munnarna gråter
mina tappade ögon

Geaggáneatnu
Könkämäälven
Könkämäeno
Rádjeeatnu
Muonioälven
Muonionväylä
Muonionjoki
Tornionväylä
Duortnoseatnu
Tornionjoki
Torneälven

69°02'56.6"N • 20°36'41.0"E
65°48'46.0"N • 24°09'11.0"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

I byn sitter lappar uppsatta av byns idrottsförening som kallar sina medlemmar till möte angående försäljning av den gemensamma lokalen "*Gläntan*".

Tennisplanen har nämligen gömt sig bakom buskar av sly och ur dess asfalt växer små kuddar av mossor. Hockeyrinken är numera halv, en ödslig gemenskap med två mål som snart rostat sig ända fram till oigenkännligheten.

Men det finns en avlång skylt bredvid busshållplatsen i byn som är

min farmors barndomsby. På den ena sidan av den står *"LOVIKKA"* i röda versaler skrivet, på den andra sidan ingenting. Om du går nära tippar vågen över och slår sig i marken; nära är ödet i ditt sikte och du ser Lovikkavantens öde i ditt - att någon har skrapat bort *"VANTAR AB"*.

Auttijoki
Korojoki
Kurttajoki

66°09'46.3"N • 27°40'54.4"E
66°18'41.7"N • 27°07'59.3"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Tärändöälven
Täränönväylä
Täränönjoki

67°26'40.8"N • 22°26'58.3"E
67°09'26.7"N • 22°38'34.2"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Blodet vill blöda ur sår som inte finns
(ännu)

Taget i ved

en sticka att förtrösta dig med

+

Det finns blod som alltid blöder

Kastar du också *förgävn*a blickar?

Blindheten begränsar inte det som
finns,
den blinde ser ibland mer än det
sedda som ses

Kalixälven
Kainhuunväylä
Kaalasväylä
Gáláseatnu
Visttasjohka

68°06'58.8"N • 18°31'27.6"E
65°48'52.8"N • 23°12'55.4"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Vad det är som egentligen menas med det som sägs är inte alltid lika lätt att förstå. Annat än att vi som säger det som sägs verkar tro att orden ska verka som affirmation - självuppfyllande upprepningar.

På bussen, från Junosuando mot Luleå med bussbyte i Haparanda-Tornio, är det svårt att inte leva; att alla de där orden ifråga är och alltid har varit tomma ord.

Varför kan byarna i Pajala inte växla andras tomma ord mot handling

eller omvandla sin egen oförmögenhet
och den rådande omöjligheten till
mening?

Sautusjoki

67°52'52.4"N • 20°46'13.2"E
67°50'43.9"N • 20°37'58.8"E

Norra polcirkeln

Gollojohka
Dávvajohka
Pulsujoki

68°25'1.6"N • 20°40'55.6"E
68°17'4.0"N • 21°26'24.6"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Jag tror på en sanning
och jag tror den är ensam
sann

alldeles
egen
den är bara
en

Jag tror den är enfaldig
och jag tror den är allt

För alla är den en allena -
- Gemensamt

Pöyrisjoki
Bievvrašjohka
Vuontisjoki
Ovnnesjohka
Ounasjoki
Giemajohka
Kemijoki
Kemiälven

68°44'45.0"N • 23°47'37.1"Ö
65°46'18.5"N • 24°27'48.5"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Utanför ICA-butiken i Junosuando bjuder ett par i röda täckjackor på kaffe och förklarar för bekanta, politiskt intresserade och sällskaps-sjuka som har vägarna förbi om vilka en ska personkryssa i det socialdemokratiska partiet för att som de säger *'stötta byarna'* och underförstått få tillbaka den nyligen nedlagda skolan.

En skärpt tant hamrar med pekfingret på socialdemokraternas röda ros som klär en av många tuggummi-

askar på bordet och syftandes på några socialdemokratiska kommunpolitiker proklamerar hon självsäkert så att luften blir varm *”För det är vissa av dessa gubbar som man inte vill ha!”*.

Den ställning som socialdemokraterna i svensk politik haft som Sveriges ohotat största parti under väldigt lång tid har möjliggjorts av Norrlands oupphörliga lojalitet. Jag kan därför inte förstå socialdemokraternas ignorans inför eller oför-

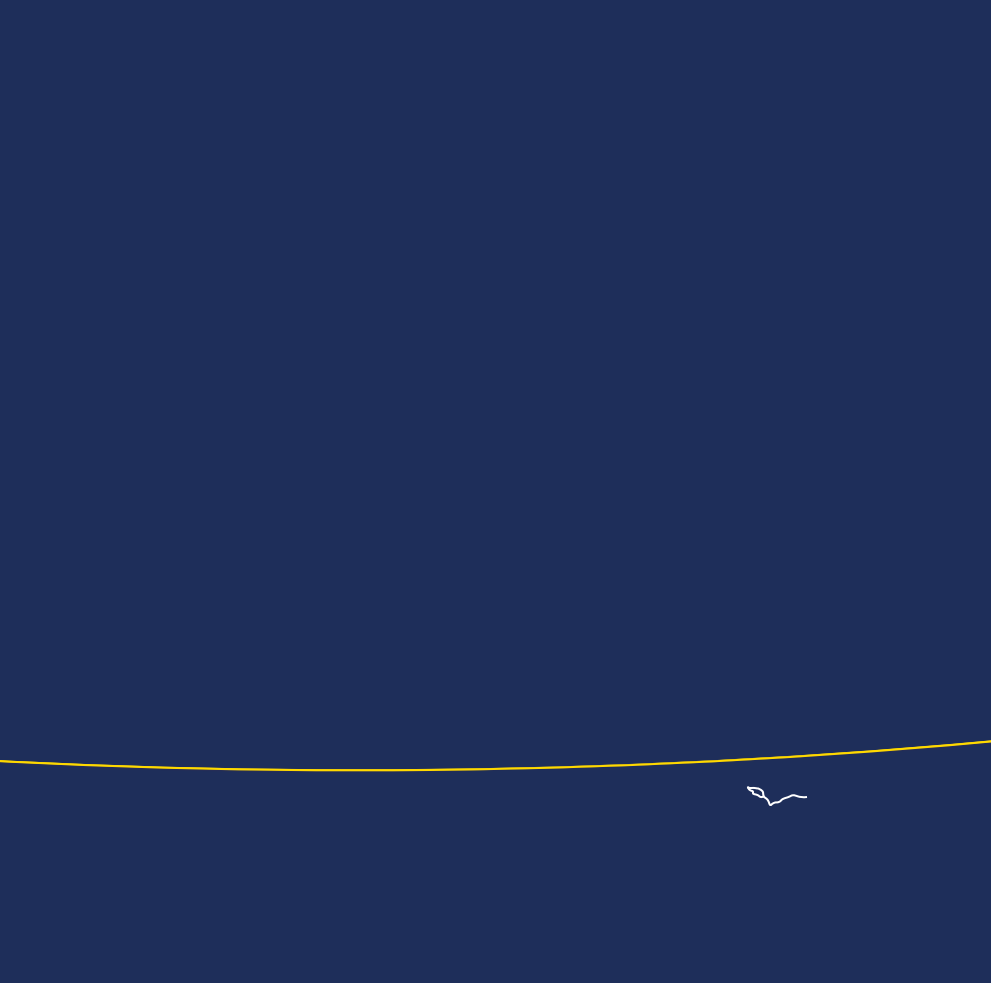
måga att ta det som sker på större allvar. För om Socialdemokraterna förlorar Norrland, är inte socialdemokraterna förlorade då?

Kuijasjoki Mellajoki

66°24'43.5"N • 24°43'07.4"E
66°25'01.3"N • 24°22'45.0"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Leahttáseatnu Lätäseno

68°59'8.9"N • 22°03'33.0"E
68°29'0.9"N • 22°17'36.0"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Han sprättade upp
sömmarna och såg
att sanningen fanns
i såren.

Någon måste skaka
droppar ur trädens kronor.

För: när de faller
ser vi att de alltid funnits
och att det då alltid
finns det som vi inte kan se.

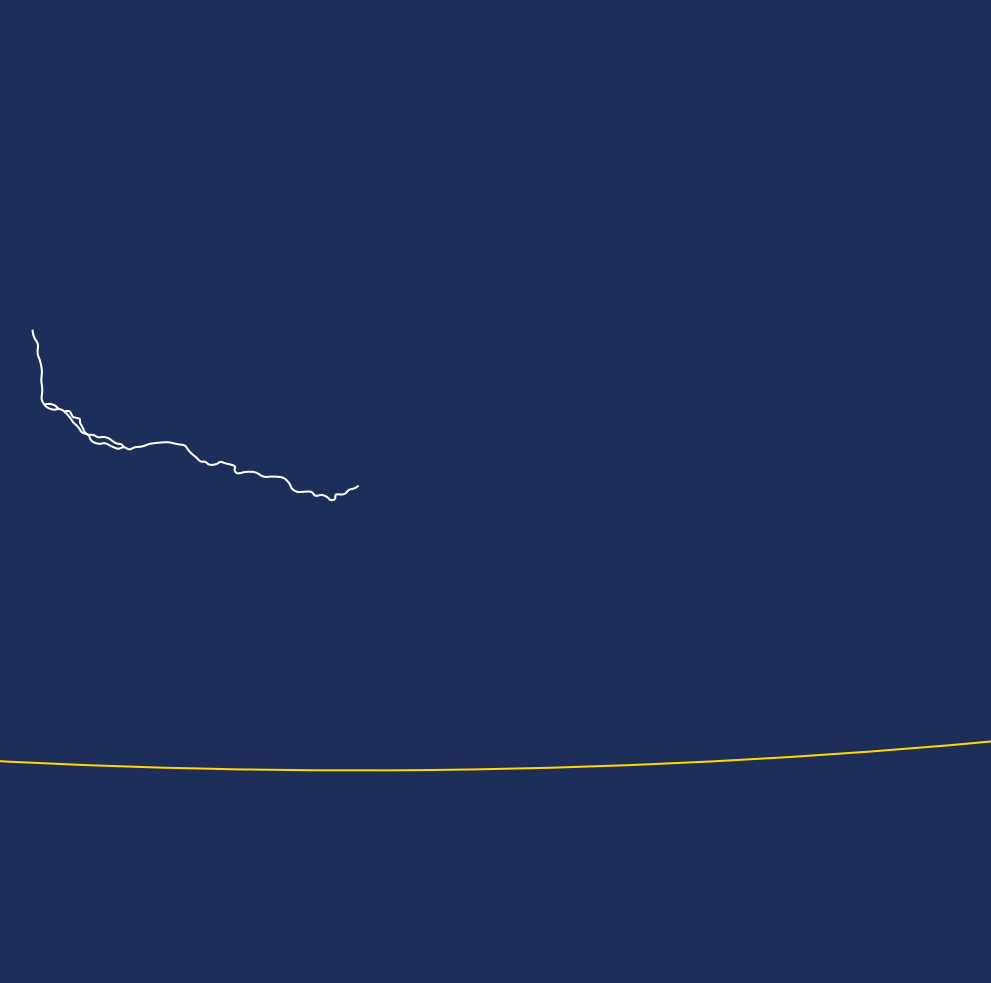
(Gud. hör du mig?)

Kaitumälven
Gáidumeatnu
Ceakcajohka
Tjåktjajåkka

67°59'57.4"N • 18°14'56.3"Ö
67°29'44.0"N • 21°03'53.7"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

På grund av positiv överraskning stannade jag framför ett hus med de klarblåa bokstäverna *"BAD"*.

Simhallens öppetider var uppför trappan, fram till dörren och jag läste tills en man kom förbi med ett glatt utrop *"ska du bada!"* ett tonfall kanhända retoriskt men troligtvis en aning ironiskt; att fråga utan att förvänta sig ett svar.

Vi stod på samma sida om planglasat och när jag gav honom det trevande svaret *"Jag tror faktiskt att*

det är stängt” var vi två om att ta vara på chansen att småprata med en främling. Kanske att det var då vi möttes - att mötets födelse var ett skeende i takt med hans skrattande röst *”Allt är stängt här!”*.

Vi bröt tankar till smulor under neon utan ljus innan han fortsatte till byns gemensamma gym; som uppenbarligen var öppet och jag till sjön för att bada med min nyutökade ’positiva förvåning’ över att det överhuvudtaget fanns ett gym.

Vi sade adjö; och jag hoppas att han
liksom jag kände tacksamhet inför
vårt möte.

Ounisjoki

67°55′05.4″N • 21°36′31.4″Ö
67°39′37.8″N • 21°50′40.5″Ö

Norra polcirkeln

Utkujoki
Isojoki
Siosjoki

68°18'15.3"N • 23°40'18.3"E
67°58'20.6"N • 23°36'17.3"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Om inte soundtracket till Anastasia hörs
:
kan jag inte tro
på

- att också världen kan bli bra

Slumpen som planerar -
får oss att misstänka att
den inte finns

Kemijoki
Kemiälven
Giemajohka

67°18'25.3"N • 28°04'12.2"Ö
65°46'18.5"N • 24°27'48.5"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Min farmor cyklade från Lovikka till Junosuando och konfirmerades i kyrkan; efteråt bjöd prästen på fika i prästgården.

Jag bodde på prästgården och fick av Mikael Kangas den nuvarande ägaren låna en cykel så att jag skulle kunna cykla till Lovikka.

Jag berättade för Mikael om min farmor och sa hennes ogifta efternamn, och han kliade sig på hakan för att säga att han inte kände någon som heter så. Det är ett ovanligt efter-

namn, ibland så ovanligt att jag kan få för mig att det i själva verket är ett namn som jag själv hittat på.

- *Keskikangas*

Han upprepade det för sig själv, påpekar att det liknar hans eget efternamn och sa sedan något som trots att det är sorgligt är sant; *"många namn har försvunnit i försvenskning"*.

Bealdojohka
Ylijoki
Käkkälöjoki

68°23'54.8"N • 24°49'06.5"Ö
68°22'21.0"N • 23°55'25.5"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Sangisälven
Kukasjoki
Raitajoki
Jänkisjoki
Mukkajoki
Ahamaoja

66°37'38.1"N • 23°4'15.4"E
65°48'48.5"N • 23°28'0.5"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

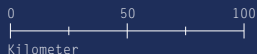
och mellan orden fanns välkrattad sand.

*Förföljelse av Tigrar och
efterföljden tiger*

Lainioälvén
Lainionväylä
Lávnjieatnu
Lainiojoki
Urälvén
Rostoeatnu
Tavvaätno
Dávvaeatnu

68°47'56.6"N • 20°21'20.2"Ö
67°22'24.4"N • 22°38'52.1"Ö

Norra polcirkeln

I Tornedalen med sin meänkieli kan en ställa sig frågande till många sydsvenska påhitt; såsom försvenskning och språktester i svenska för invandrade; inte bara ur humanistisk synpunkt utan också om varför det är svenska som hela tiden ska testas.

För ett år sedan skrev jag ett brev till min farmor och med hjälp av en online-ordbok gav jag brevet titeln '*Evakkolainen*', vilket betyder flykting på meänkieli.

Ovetande var jag om att min far-

mor varken hade fått lära sig att läsa eller att skriva på sitt modersmål meänkieli. Vetande blev jag först senare, när hon frågade mig om vad jag hade skrivit.

Det fanns en skola som lärde ut hur en på rätt sätt bör skämmas för sig själv. I denna skola fanns det elever som blev övertygade om hur fullt deras språk var. När dessa elever sedan växte upp, uppnåddes ett efterlängtat resultat:

Meänkieli likt många andra svenska

minoritetsspråk blev ett språk som många inte ville föra vidare till sina barn.

”Vårt språk var ett språk vi fick prata när vi var för oss själva” och *’Vårt språk’*, är så passande att det skaver; det som *’Meänkieli’* betyder.

Loukinen Seurujoki

68°02'15.5"N • 25°49'46.4"E
67°47'40.5"N • 24°56'15.3"E

Norra polcirkeln

Pentäsjoki

67°01'18.4"N • 23°20'51.0"Ö
66°47'41.5"N • 23°54'21.0"Ö

Norra polcirkeln

Även om det finns många olika anledningar till att en byter sitt efternamn, så kvarstår faktumet att efternamnet Keskikangas snart inte finns mer.

I natten, hördes röster i min
tillfälliga tinnitus ----->

Bortbytingarna skrek:

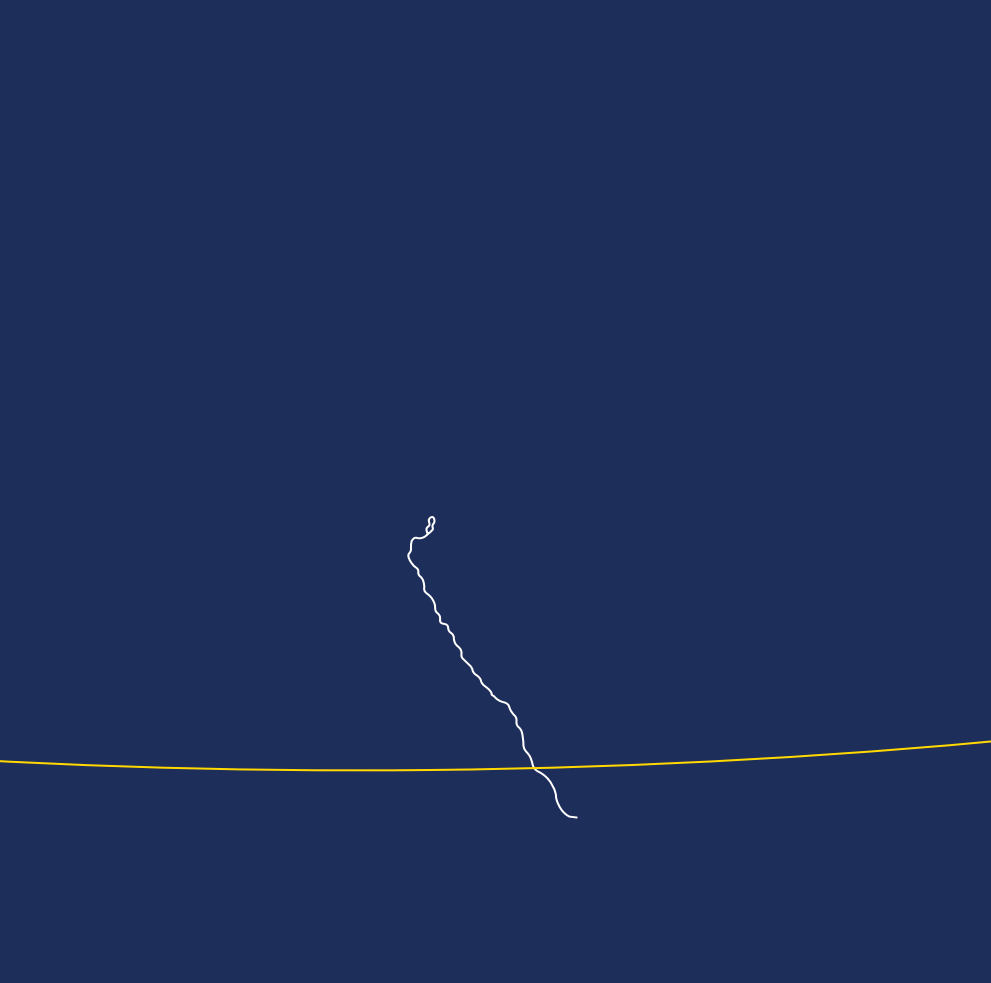
- Ditt namn är det övergivna huset i Palokorva; ett namn som ingen längre vill ha.

Ängesån Vettänen Vettasjoki

67°26'17.0"N • 21°39'51.7"E
66°19'47.0"N • 22°49'43.4"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Kan du brodera med ljus?

elektromagnetisk sytråd

Pupiller och lansetthjul av Verklighet

- GUD? (då)
- *Ljuset sticker hål på ditt mörker*
- Spänn inte duken för hårt, är du snäll, min hornhinna gör redan så ont

Vi hittade inte skuggan i natten

Vääräkkä Jerisjoki

67°53'25.9"N • 24°12'26.4"E
67°57'23.3"N • 23°40'01.7"E

Norra polcirkeln

Marrasjoki
Mukkajoki
Taapajoki
Härkäjoki
Hintaoja

67°9'40.9"N • 24°29'49.6"E
66°47'8.7"N • 25°25'26.2"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Nationalism är, om det inte är ett upplösande av lokala och regionala identiteter och traditioner, ett svek. Det är, om vi ska avhandla potentiella hot mot Sverige; det verkliga hotet mot Sverige.

Ett Sverige som med sin stora yta och relativt lilla befolkning, med sina stora avstånd emellan orter och med en natur och ett klimat som varierar så i den grad att en snarare borde tala om naturer i plural; alltid, i motsats till vad nationalis-

ter försöker påstå, en mångfald av olika lokala och regionala kulturer. Sverige är i grunden ett land där folk genom alla tider har vandrat; tidigare något som självaste naturen krävde av dem - vi har utvandrat och vi har invandrat. Sverige är en samling av olika folk med olika kulturer och språk som, om något, har solidaritet gemensamt, om inte kommen ur det kollektiva vandrandet så ur de kalla vintrarnas krav.

Vittangiälven
Herranmukansuanto
Vittangijoki
Pirttimysjoki
Vassijoki

68°21'15.4"N • 20°38'11.2"Ö
67°41'26.9"N • 21°37'14.7"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Nationalismens förmåga att skapa upplevelser av en gemenskap större än oss själva; en grupptillhörighet och identitet för de som längtat efter en sådan – för alla som lidit av brist på ett tillsammans och envar som tärts av överflöd av ensamhet; är det som gör den ostoppbar.¹ Det första som nationalismen gör är att våra åsikter och politiska tillhörigheter oavsett vilka de är blir till en del av vår identitet, utan detta kan den inte växa, sedan görs denna identi-

tet till den enda identiteten, utan detta kan nationalismen inte trivas; snabbt därefter blir identiteten en del av ens person och tätt därpå en del av ens kropp, då har nationalismen vunnit. Till följd av den ovan nämnda re-konstruktionen av identiteten blir argument verkningslösa och från och med denna identitets upplösning i kropp har de alla försvunnit. Därav alla försvar av sin nyfunna tillhörighet med emotionell desperation och intellektuell resi-

stans.

När nationalismen vunnit kan den inte stoppas annat än genom det våld som den själv kommer orsaka när den övergår i fascism.

¹ nästintill

Kutsasjoki

$67^{\circ}19'38.3''\text{N}$ • $20^{\circ}47'12.6''\text{Ö}$
 $67^{\circ}04'32.6''\text{N}$ • $21^{\circ}19'47.8''\text{Ö}$

Norra polcirkeln

Lainiojoki

67°40'01.0"N • 24°22'25.9"Ö
67°24'51.3"N • 24°49'55.9"Ö

Norra polcirkeln

Vi måste överge alla våra identiteter och den vikt vi lägger vid dem. Det är det enda sättet vi kan locka nationalismen till sin upplösning.

nu:

Vi måste offra oss själva för att de inte ska offra oss för sig själva.

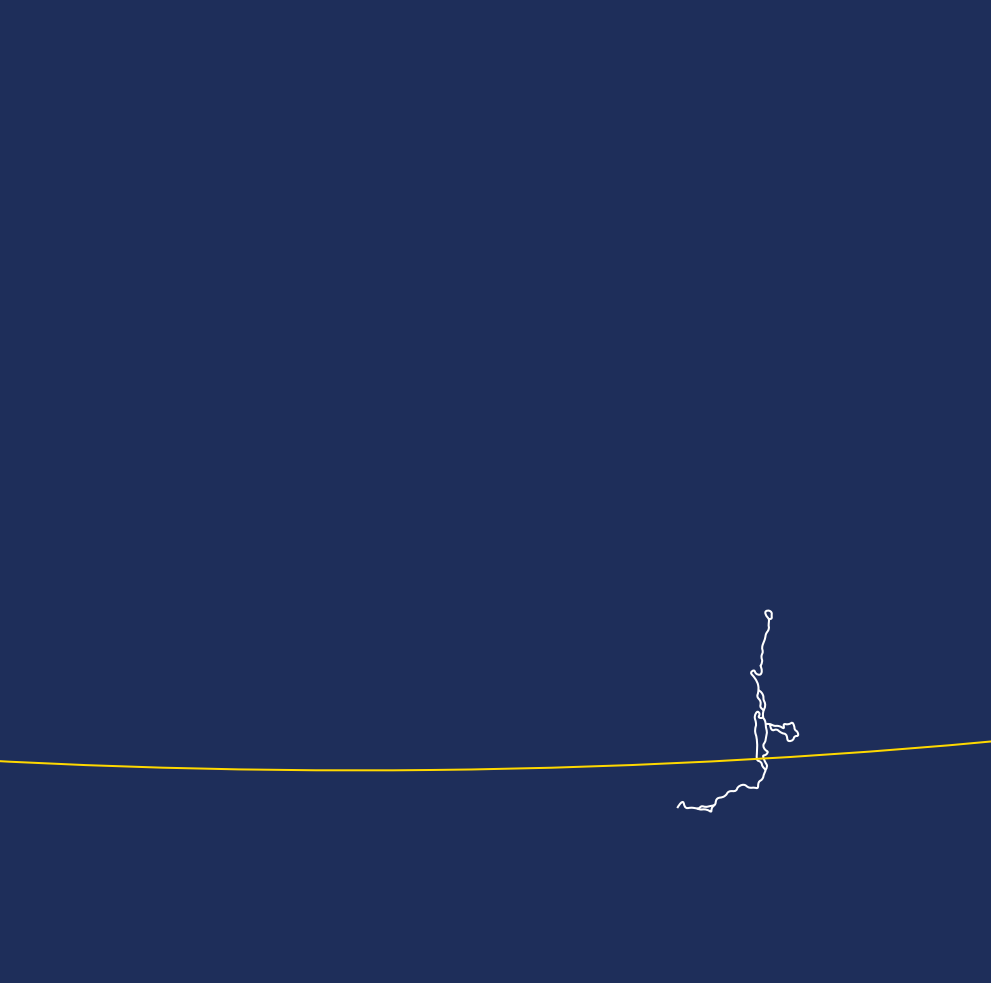
(tiden började skälva)

Tengeliönjoki
Tengeliälven
Konttajoki
Aalisjoki

67°02'00.4"N • 24°30'30.4"E
66°22'49.4"N • 23°41'26.9"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Det som hänt är det som ni med för-
ståelse
bör vara rädda inför.

Världen kommer spricka
onekligen.

Kan vi hålla oss i-
från att klyvas?

och vara
över lämningarnas
lustar

Bálojohka
Palojoki
Pallojoki
Spallojohka

68°40'42.1"N • 23°22'5.1"Ö
68°16'40.1"N • 23°04'5.5"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Vassaraälven
Toresjåkkå
Vasarajoki
Torisjoki

67°6'24.7"N • 20°17'37.7"Ö
67°6'34.4"N • 20°55'45.2"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Till mig, kom en mening som jag har för mig att jag någon gång har läst men sedan glömt *"att människan är husets blod"*. I stunden förankras ord i omgivning - det abstrakta blev tydligt och klart; när jag som ensam människa i Palokorva gick därifrån. Regnet hade upphört och stillheten utanför husets fönster var där när jag gick den itu. Nu är det övergivna huset bakom mig fast det under mig i gräset finns regn som fortfarande är kvar.

Om vi vill nå det som finns bortom sanningen, måste vi tillåta oss att tala den här och nu.

Det är inte så, att jag inte skulle ha råd att köpa det övergivna huset i Palokorva; underförstått att jag hade lyckats med att hitta vem som ägde det.

Jag har redan under mina tre första dagar i Tornedalen hunnit bli erbjuden mark gratis i fall jag bygger ett hus och flyttar hit. Med tanke på det skulle jag faktiskt inte bli

förvånad om ägaren till det övergivna huset i Palokorva gav bort det till mig. Om jag bara skulle bemöda mig med att fråga ellet öppet visa min kärlek till det.

Jag bemödade mig aldrig att fråga; men jag gjorde och gör mitt bästa för att visa min kärlek, pudra luften med ömhetsbetygelser, som till sin natur, som tur är, äro lätta, men följdaktligen dessvärre också då av ett slag som, lätt blåser bort.

Lijnáädnö
Linaälven
Liinajoki
Lina
Liinájohka
Allájåhkå
Aavakaijujoki

67°15'33.5"N • 19°57'4.2"Ö
66°48'45.9"N • 22°10'3.0"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Impregnera

”Låta ett ämne tränga in i ett annat så att det genomtränger och tätt blandar sig med det mottagande ämnet och fyller ut dess håligheter...”

Konst.

Interdisciplinäritet.

Våldtäkt.

¹ Otillförlitlig källa²

² Wiktionary.org

Att komma in utan att lyckas:
Världen kläs in i
slöjor av utsmetade verkligheter.
Ett tryck varade mot tunnelbane-
fönstret
och bara överkligheten var
ensam utanför.

Teurajoki
Finnijoki
Pirttiniemenjoki
Suaninkijoki
Väljoki

66°44'50.5"N • 23°21'23.7"E
66°50'52.8"N • 22°46'18.3"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

de

Parkajoki

$67^{\circ}46'47.2''\text{N}$ • $22^{\circ}42'58.8''\text{Ö}$
 $67^{\circ}44'12.7''\text{N}$ • $23^{\circ}28'29.8''\text{Ö}$

Norra polcirkeln

Jag är en självutnämnd expert på dag-drömmeri och drömmar bland annat om handsmidda spikar, linoljefärg och isolering utan plast. Men hur utsökt det än är att fantisera om byggnads-vårdsrenoveringar så får också jag gripa tag i självinsikten; jag är varken så pass häändig att jag ensam skulle kunna ta mig an en dylik renovering och pengar till att anlita någon för en sådan har jag tydligen inte.

Huvudproblemet är då snarare min

principfasthet:

- *Jag vill inte bygga nytt när det finns så mycket gammalt.*

Jag vill inte bo på en gravplats för övergivna hus, vilket torde vara resultatet om folk som flyttar in bygger nya hus och folk som flyttar bort överger sina.

Jag var aldrig i Muodoslompola som, trots att det har vad jag tycker är det vackraste namnet, gjort en resa ifrån tätort till småort och slutligen, nu senast, upphört som

det.

Jag vinkade adjö till huset i Pa-
lokorva, inte som i att tacka för
mig utan som i att säga hejdå till
något som snart är bortglömt.

*- Vem tar hand om alla husen i byar
som Muodoslompolo?*

Rautasälven
Rautasättno
Aliseatnu
Alesättno

68°3'40.3"N • 18°07'41.3"Ö
68°0'38.4"N • 20°16'24.2"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Hungerstrejka för att:
myror också ska få finnas

Snörök

Snön måste brännas
brinna utav värme i kyla

Saankijoki Sautusjoki

68°12'28.5"N • 22°14'28.1"E
67°49'19.7"N • 22°15'05.2"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Äkäsjoki

67°51'32.3"N • 24°07'15.6"E
67°26'47.7"N • 23°42'16.8"E

Norra polcirkeln

Lastbilarna fick finna sig i att dela den här vägen mellan Kiruna och Haparanda med mig och min lånade cykel. Dessutom ansåg jag att jag hade rätt att blänga, åtminstone lite, på den tunga och inte alltför sällan överlastade trafiken. Efter vilken muttrades: *'Hur kan en plats som är så rik vara så fattig?'*

Här finns malmfält och här finns skog - det kryllar av både blåbär och småfolk.

*Att taga i beaktande:
(det finstilta)*

Sverige är en av världens största exportörer av skog och står med sina enorma mineralfyndigheter för 90% av Europas järnmalmsproduktion och för 1,4% av den globala.

Rávnaädnö
Råneälven
Radnejokk
Raunajoki

66°57'01.3"N • 20°31'04.8"E
65°49'43.2"N • 22°21'11.9"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

båda är
blod i
det som
är

Att torpedera:
Bara minnen har poetiska kvalitéer
.

Jämtöälven Vitån

66°21'45.3"N • 21°52'54.7"Ö
65°51'22.0"N • 22°27'41.0"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Naamijoki
Vaattojoki
Pasmajoki
Nuottajoki

67°04'34.5"N • 24°33'33.3"E
66°55'49.4"N • 23°52'07.2"E

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Det finns något vackert i det att samtidigt som många här i Norrland och Tornedalen konstaterar att de alla hade varit miljonärer om de hade fått hela vinsten ifrån sitt arbete, sina gruvor och sina skogar; ändå hävdar, trots historien med tvångsförsvenskning och besvikelser över nedlagda skolor, att vinsterna som görs i norr i lika hög grad bör tillfalla medborgarna i syd.

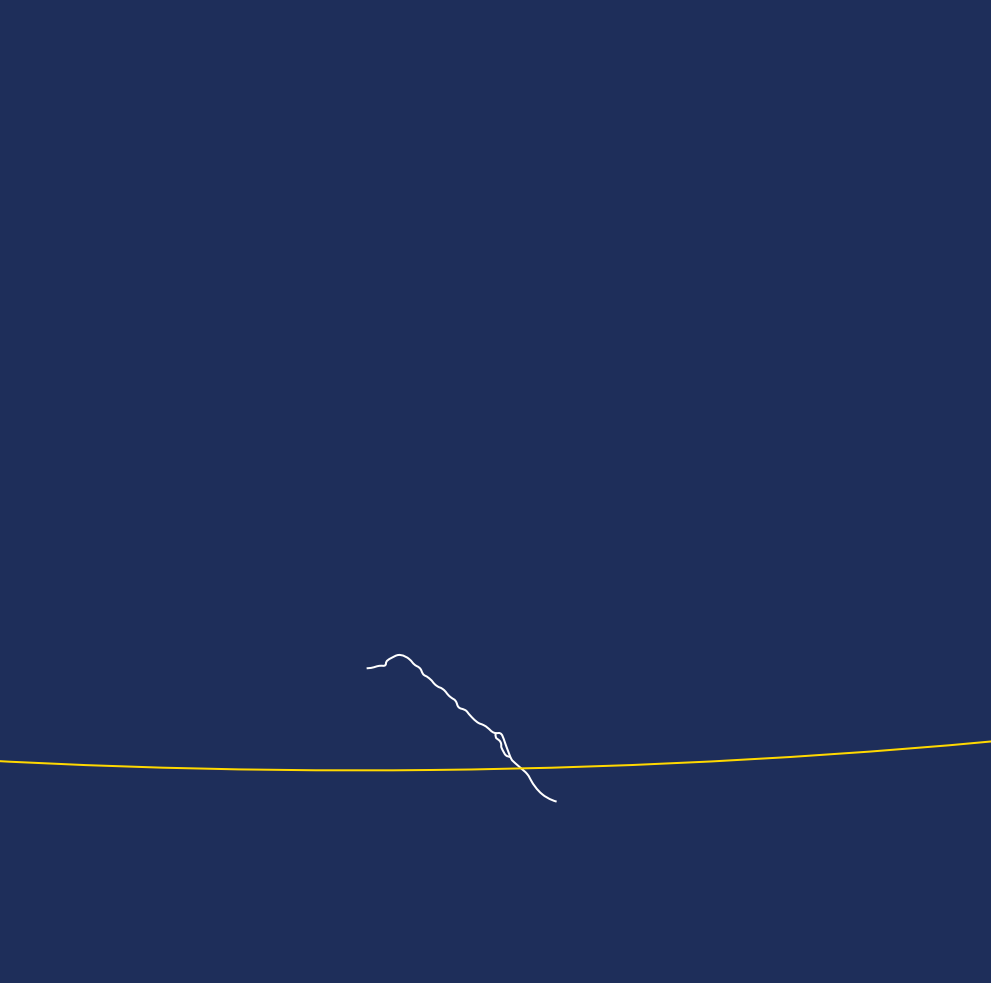
- *Var och en efter förmåga till var och en efter behov.*

Tvärån
Lansån
Skrövån

66°53'42.4"N • 21°14'47.5"Ö
66°25'40.1"N • 22°40'21.7"Ö

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Över marker där vatten aldrig stått
still,
har kylan bitit in gudar i dina
kinder

Frosten kan tina brustna hjärtan
som inte kan läkas av kärlek.
Ty,
de blidkas av vyer utan ett slut
och älvarna utan en början

Oändlighet hör hemma där
Jättarna gömt sig i bergen.
För
Andar bor i brustet glas;
det är övergivna liv
i någons kastade minnen.

Folktomma hus är
- tömda hem som ingen vill ha

*Ödemark
Övrigmark
Övermark*

Meltausjoki
Moulusjoki
Riipijoki

67°19'18.7"N • 25°42'00.4"E
66°54'29.0"N • 25°22'44.8"E

Norra polcirkeln

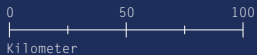
0 50 100
Kilometer

Oaggujohka Golggokjohka

68°16'12.8"N • 20°58'08.8"E
68°16'21.9"N • 21°27'18.3"E

Norra polcirkeln

Jag har aldrig tänkt så mycket på mineralpolitik och ägande av naturtillgångar som under dessa tre dagar i Tornedalen. Jag tror att jag nästan höll på att bli radikal när jag satt och läste sydafrikanska förslag om att förstatliga gruvor.

Jag försökte förstå hur det i ett land där ett statligt sprit- och spelmonopol är en etablerad självklarhet samtidigt kan vara politiskt otänkbart med ett statligt ägande av naturtillgångar.

Det jag tänkte var att det snarare borde vara tvärtom, att om något överhuvudtaget ska ägas av staten och då tillhöra det gemensamma, att det rent logiskt borde vara själva jorden som utgör landet.

Jag försökte förstå hur . det kan komma .. sig att medborgare . i Sverige tycker . att det är legitimt med en omkring 30 procent skatt .. på deras .. löner och arbeten samtidigt ... som .. skatten . på

mineraler är omkring 600 gånger
... lägre, omkring 0,05%.

Jag ville förstå om det hade varit
en populistisk skattepolitik att
höja skatten på storföretags vinster
och sänka den på medborgarnas löner;
eller att enbart höja skatten på
naturtillgångar då de inte kan flytta
varken av missnöje eller i protest
mot höjda skatter.

Jag försökte förstå om det är vik-
tigt att medborgare i en stat upple-

men ver statens beskattning som rättvis.
Hur jag än vred och vände på rättvisan så kom jag fram till att mineralskatten borde höjas. Om inte för den rena rättvisans skull så för att en större del av vinsten ska gå till det gemensamma; komma regionerna där gruvnäringen är till del och göra många fattiga glesbygdskommuner rikare.

Kanske hade det då införts inflytnings- och renoveringsbidrag som hade gjort att hus, som huset i Palo-

korva inte hade tillåtits förfalla ut ur historien, utan att en eller flera medborgare som med vilja och med möjlighet flyttat dit och med kommunens hjälp hängett sig åt byggnadsvård och på så sätt gett huset sitt blod tillbaka och bygden sitt liv.

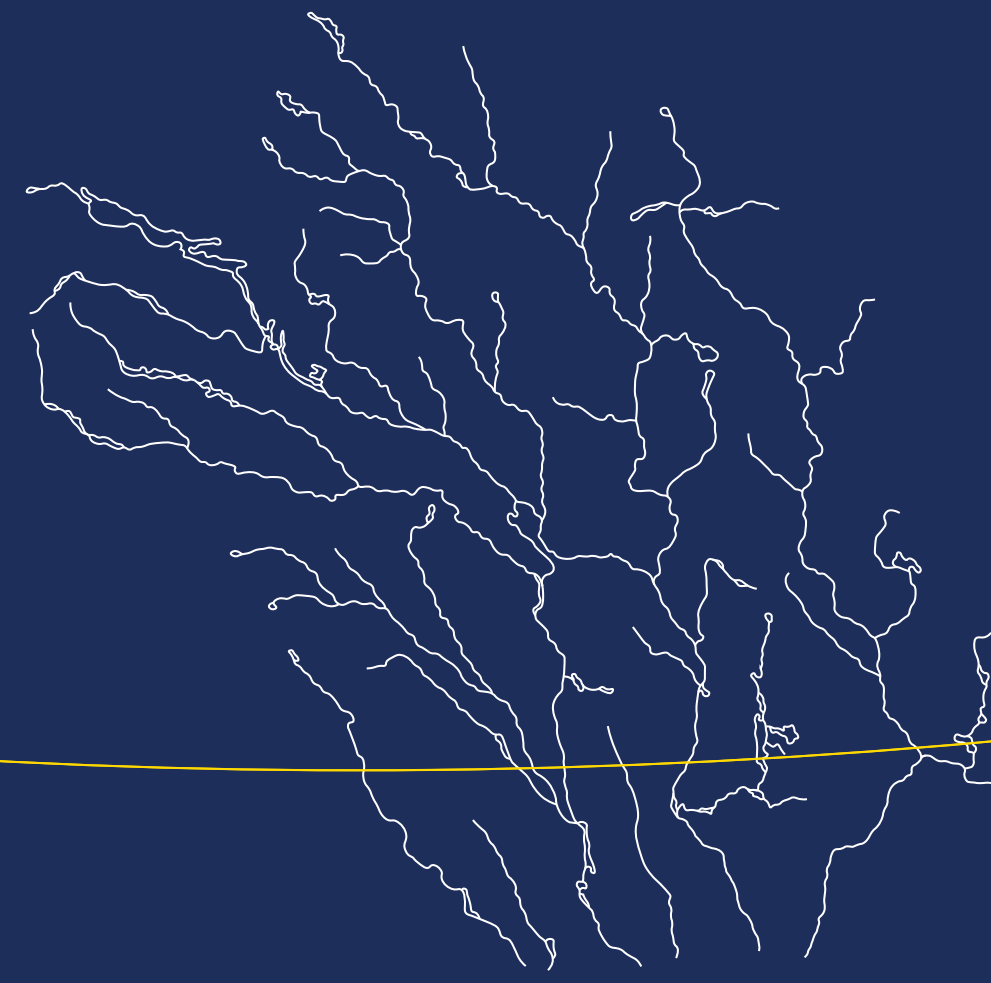
Hus bryr sig nämligen inte om vem det är som bor i dem; det enda viktiga för hus är att det är någon som gör det. Det finns många människor, mycket kapital och väldigt många tomma hus

*- Med lite rättvisa kan fler än få
leva.*

Meänmaa
Tornedalen
Torniolaakso

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

Meänmaa
Tornedalen
Torniolaakso

Norra polcirkeln

0 50 100
Kilometer

